

Bibliagyűjtését lelkipásztorok részére szolgálóhoz.

A Z I T E L E T .

Irta: Csiz. Lajos.

Használjuk ezt a kifejezést időmeghatározásképpen: "az ítéletkor", s az utolsó ítéletet értjük alatta. Ebből a szóhasználatból az a téves felfogás látszik ki, hogy az utolsó ítéletig nincs isteni ítélet a világon. Ez pedig nagyon helytelen felfogás, mert az egész emberi történelem Isten ítéleteinek sorozatából áll, s mennél tovább telítődik egykor Isten beavatkozásával, annál telibb van isteni ítéletekkel; mennél közelebb jutunk Istenhez, annál inkább szaporodnak életünkben Isten ítéletei. Ha ez így van, akkor ebből az is következik, hogy Isten ítéletei nem mindig haragjának hírnökei, hanem a megyelem utkésztői, mint ahogy Melkisédekről, Sáleem királyáról is azt olvassuk, hogy ő először igazságosság királya, csak másodszerre békesség királya. A neve t. i. Melkisedek, igazságosság királyát jelenti. A nevet tulajdonságai miatt kaphatta, s belső alkatából folyt, hogy békesség királyává lehetett; vagyis mivel Jeruzsálem elődjében, Sáleemben igazságosságot teremtett, azért valósította meg ott a békességet is. Az ember Isten nélkül mindig újra megpróbálja, hogy igazságosság nélkül valósítsa meg a békességet, és mindig új háborúság csiráit veti el. Vannak ugynevezett keresztyének, kik megbocsátást, azaz békességet sürgetnek tekintet nélkül arra, hogy a vétkező fél megtért volna; az ilyen békesség, ha nem egvalósulna, a legundokabb képmutatás volna, és csak addig tartana, míg a képmutatást az önzés le nem győzi. Néha sikerül is Sátán legravaszabb angyalainak segítségével ilyen békességet létrehozni; az emberek igen önelégülten ülnek benne; de aztán mindig felborul az ilyen álbékesség; sőt kezdettől fogva ég a hamu alatt a gyűlölet és elégtelenség parazsa. Ezért az örök békesség egyedüli fundamentuma az igazságos ítélet, s mikor az Isten békességet épít, mindig az ítélettel jár elől: előbb igazságosság királya, aztán békesség királya az Isten ~~fi~~ ~~is~~! Vannak igazságtalan ítéletek is; de az isteni ítéletek mindig az igazságosságot valósítják meg. Az emberi ítéleteket is egyszer utoléri az isteni ítélet; vagyis az isteni ítélet félretolja a történelemben a hamis emberi ítéleteket, és a hamisság világában felragyog az igazságosság. A felragyogó igazságosságnak neve: isteni ítélet. Az emberiség történelem sötét homályába a minduntalan beleragyog a fény! A bibliai héber nyelven a "jog" fogalmát a mispát szó fejezi ki; ennek jelentése pedig ítélet. Az emberi jog egyik forrása a bírói ítéletek, melyekből a "jogszokás"-t vonják el; az isteni ítéletekből egy isteni jogszokás vonható el; ezért a jog neve a Biblia nyelvén: ítélet. ~~Így emberi jog egyik forrása~~ A szó igen gyakori az ÓT-ban, Izraelben az uralkodók neve egy időben "bíró" volt, s róluk egy könyv is nevét kapta. Isten is oly király, ki folyton ítél. A későbbi királyoknak is egyik fő teendője az ítélettel volt, mihez Salamon a bölcsességet kérte /II. Sám. 15:4, I. Kir. 3:9/. Ha uralkodás alatt a kormányzó hatalom nagyobbítását értik a kormányzottak hatalmának csökkentésével; a régi "bírák" csak az alattvalóknak egymás mellett való életét könnyítették meg igazságos ítéletekkel; saját hatalmuknak növelését istentelenségnek látták volna /I. Sám. 2:1-5. A zsidó királyság megvalósításával együtt kezdődött el a központi hatalom növelése, és az alattvalók szabadságának csökkenése /I. Sám. 8:11-20. Jézus abban látta a király feladatát, hogy szolgáljon, nem abban, hogy neki uralkodjanak, s Isten ily királyokat ígért az emberi történelem új korszakára, az utolsókból választván ki az elsőket. Az ezeréves uralkodásban azok fognak Jézussal együtt uralkodni, kik most megtanulták a szolgálást.

Alig hágta által az első emberpár Isten parancsát a paradicsomban, már megjelent az ítélő Isten és a vétkezőket kiűzte a kertből.

ítéletével pedig mennehezítette életüket, mert bele állította abba a halál utóenygetőit: a harcot s örökkös háborút, a testi fájdalmat s a verejtékes, vesződő munkát. A háború Isten büntetése rajtuk, s nem tudunk kibújni az ítélet alól, hiába hangoztatjuk az örök békét. A betegség s a munka cöltalanságának lehangoló tudata állandó isteni ítéletek életünkben; az orvostudomány, a szocializmus el akarják törölni az isteni ítéleteket, de semire sem mennek, az ítéletek megmaradnak az emberi életben.

Az állandó ítéletek mellett Isten egyszeri ítéletekkel is igyekezik megtörni az ember önbizalmát; a legborzalmasabb földi ítélet eddig az özönvíz volt, melyet minden nép ősi emlékezése megörösített; emléket őriz a halottak napja.

Az önálló, Istentől független, u.n. "pogány" emberi élet az emberi önállóság jelvényének, a Babel tornyának építésével kezdődik; de mindjárt eléri azt az isteni ítéletet, a nyelvezavar, mely a munka abban maradását idézi elő. Valósággal a munka az emberi civilizáció és kultúra építésével tovább folytatódott, de az emberi kultúra épülésének állandó kísérője a nyelvzavar, vagyis a meg nem értés, mely az embert a hatalom és siker magaslatairól mindig visszahajtja, mint az ókori munda Sisyphus-át. A civilizáció nem megértő emberek szerető egymás segítésével készül, hanem rabszolgamunkával s ezt a rabszolgamunkát nemcsak az egyiptomi faraó történetében érte a borzalmas isteni ítélet, hanem minden nép története az ítélet felé érkezik: népek emelkednek, süllyednek, s elpusztulnak; a történelem népzetek tenetője. Ugyanez a sors őri az egyházaknak nevezett területeket is, melyekben az ember segíteni próbál Istennek az Isten királyságának kiépítésében; de az egyházak sorsa is az, azivel Isten a népeket sújtja: a világi egyháztörténet az egyházak tenetője. Isten ítélete végig kíséri az emberi történelmet.

Itélő bírónak mutatkozott Isten Israel népének életében, mikor már a sivatagi vándorlás idején megtorolta minden hátlanságát, mikor a bírák korában minduntalan ama népek kénye alá vetette őket, melyeknek bálványait szolgálták; mikor a királyok alatt sújtotta őket és aztán mindkét zsidó állam népét fogságra küldte Assziriába és Babilonba. /V.6. Es.36:19, 11:10, 18:30, Jer.28:16 kk, Mt.23:35 kk/. Jeruzsálem elpusztulása, melyet Jézus megjövendölt s a zsidók teljes szétszóródása, a zsidók otthontalan élete vanai ennek az igazságos isteni ítéletnek, mely az ellenálló népet érte.

Az egész emberiséget és az egész választott népet érő csapások mellett az egyréni sorsban is megnyilatkozik Isten bírói működése; mert nemcsak a végítéletre vonatkoznak az oly kijelentések, hogy Isten a szívek és vesék vizsgálója /Jer.17:10, Péld.24:12/, s hogy kinek-kinek cselekedete szerint fizet /Jer.17:10/, hanem időszakok után, mikor Isten eladni látszik, egyszer-egyszer megjelenik Isten igazságos ítélete az emberek életében, s mikor az igazságos látja a bosszúállást, azt mondja: Bizony van ítélő Isten a földön! /Zsolt.58:12/. Isten az özvegyek és árvák ügyének védője /Zsolt.68:6/.

Jézus földi élete nemcsak az isteni szabadítást hozta el, hanem az isteni ítéletet is a földre: "Ítélet végett jöttem erre a világra!" /Jn.9:39; 5:22,30, 8:16/. Megjelenésének módja, az utolsókközé való tartozása elidegenítették tőle a nagyravágyokat, Mellője állították az alázatosokat s ez a megoszlás ítélet volt, mely a következő uralkodásból kizárta azokat, akik e világban keresték üdvösségüket. Ő nem mondta ki az ítéletet, mert Ő nem ítelt senkit; az emberek maguk ítéltek azzal, hogy hová állottak /Jn.9:39, 3:17, 8:15/.

Hozzátehetjük az elmondottakhoz, hogy nemcsak a földi élet, hanem a földöntúli élet is az isteni ítélet alkalma. Nem ítélet-e az, hogy a gazdag ember odaát könyörög a minden kérésére az a - nyilván

isten - felelt, hogy "nem lehet"; amit a földön elmulasztott, az oda-
át pótolhatatlan; a gazdag ember együtt marad multjával, és senki sem
beszél neki odaát, csak a mult, az elmulasztott alkalmak hosszú sora
és ebben a beszédben nincs senki vigasztaló, csak vádoló. Milyen
másként látta a gazdag ember a földi életet odaát, mint ahogy ideát
nézte. Vannak a Bibliában hasonló helyek, melyek azt mutatják, hogy
az itt eldobbott isten-i ítélet, odaát megkeres bennünket, a mielőtt
a hus a pusztulás, a szellem megmenekül az Urnak napján /I. Kor. 5:5,
vö. I. Pét. 4:1, 2, 6/. A jó lelkiismeret keresése, úgy látszik, odaát is
elvihet a szabaduláshoz. S nem ítélet aktusa-e az, amikor a vértanú
lelkek az igazság mellé állás jutalmául odaát újra fehér ruhát kap-
nak ajándékkul? /Jel. 6:9-11/.

Azonban mindazok az ítéletek, amelyek a földi élet idején,
mind azok, amelyek a halál után érik a lelket, csak részítéletek, az-
az egy hosszú kivilágosodás, felderülés útján egyes állomások. Ha az
ítéletet a lélek elfogadja, az a maga alóvetése az ítéletnek, meg-
térésnek számít; a megtérés az ítélet elfogadása, a megtérés önmagun-
kon kimondott halálos ítélet. Ha a ránk kimondott isteni ítéletet
nem fogadjuk el, azaz az ítéletet nem követi megtérés, akkor sem
volt céltalan az ítélet, mert megkenyvitett, azaz előkészített a
végső ítéletre, mely a teljes javíthatatlanságot fogja majd kimondá-
ni. A farsón végrehajtott isteni ítéletek, a tiz csapás lassanként
kenyvitette a farsó szívet a végső földi ítéletre, a Vörös tengerben
elcsenvedett halálra. A megtérés ellentéte a megkenyvedés. Mind a
megtérések, mind a megkenyvedések ideát is, odaát túl is, lassanként
előkészítik a lelket az utolsó ítéletre, melynek érkezésekor az
összes lelkek el lesznek készítve az ítélet meghallására; helyesebben
mindenkivel olvashatóan rájuk lesz írva az ítélet, mint a gonosztevő
arcára a gonoszság. A nagy fehér trón előtt való megjelenés már
nem tárgyalást, nem bizonyítást hoz magával - az végbenegy addig, ha-
nem csak ítélet-megmondásnak hirdetését, mely azonban nem szóval törté-
nik, hanem azok izlésközlésének az ítélet mindenkinek szellemi fejlődé-
be lesz befejezve, s az ítélt isteni világosság fényébe állítva. Mér-
hetetlenül fontos tehát - a megelőző ítéletekkel szemben a helyes ál-
láfoglalás, mert ezeken a részítéleteken s a velük szemben tartasi-
tott magatartáson, a megtérésen vagy megkenyvedésen mulik, hogy a
végítéletkor milyen ítéletet kapunk. Már a földi élet alatt mind vi-
lágosabban olvasható a lelkeken az az ítélet, mely az utolsó ítélet-
kor a lélek sorsát örökre kijelöli; de még világosabban íródik rá az
ítélet a lélekre a szellemek világában, hol nem lehet a belsőt el-
rejteni, s hol szellemi szemekkel látunk.

Az utolsó ítélet tehát csak olyan lesz, mint a dráma utolsó
s felvonásának vége, mint egy fejtegetés eredménylevonása. Már nézzük
a drámat, sőt szereplői vagyunk a drámának, és ahogy az előadás előre
halad, mindig világosabban sejtjük a befejezést; tehát a végítélet nem
mindenestől lesz meglepetés; sőt mennél istenibb látással nézi valaki
a fejleményeket, annál biztosabban tud következtetni a végkifejlésre.

A Biblia sokszor beszél az utolsó ítéletről, és ami afelől
szükséges ismereteket nekünk, azt feltárja. Megtudjuk, hogy a Bíró Jé-
sus lesz, tehát olyan ezenély, aki szívünkbe látó Isten és megkísér-
tett ember is egyszerre, akit megtevesztani nem lehet, de aki meg tud
indulni rajtunk, mert nehézségeinket tapasztalásból ismeri /Csel. 10:
42, Jn. 5:27, Csel. 17:31, Dán. 8:13-14, 26./

De nemcsak azért lesz Jézus bíró, mert szívünkbe lát és
megérti gyengeségeinket; hanem azért is, mert ő az új világ alapja,
kapuja, úgyhogy abba az új életbe senki sem léphet be, aki őt kikerü-
li, aki nem őbenne keresi azt, aki saját erejében, jószágában bízik,
s nem menekül elveszett s bűnösöként hozzá; aki őt segítségül nem hív-

ja. Jézus tehát az ítélet alapja, kritériuma is lesz. Találunk azonban oly helyeket is, melyek szerint Isten fog itélni, az Atya, s ezen nem kell csodálkoznunk, mert a Szentháromság személyei mindent együtt végeznek, s így a Szellel is ott lesz az ítéletkor, és felébreszti a lelkiismereteket. /Gal. 17:31, Róm. 14:10, Jel. 20:11/. Olvassuk azonban, hogy a Birónak bírótársai is lesznek, és ezek azok az emberek, akiket Dániel a Magasságos szentjeinek nevez, kik az egyház tagjai-ként Jézussal együtt lettek, miután önmagukat elítélték, s így ítéletre már nem kerülnek /Dn. 7:22, I. Kor. 6:2-3/1, sőt ezek angyalokat fognak itélni, mi nemcsak azt jelenti, hogy hűségükkel az elbukott angyalok fölé emelkednek; hanem azt is, hogy az utolsó ítéletkor a bírói felmagasztosultság dicsőségében jelennek majd meg. Azt is olvassuk, hogy az ítélet napja is előre ki van jelölve, vagyis Isten előre látja az ítélet drámájának kifejlését és tudja annak időtartalmát is; ezért nevezi az Írás ama napot Isten ítélete leleplezése napjának; az ítélet ugyanis előbb készül el, ama napon csak kijelentik /Gal. 17:31, II. Tim. 4:8, Róm. 2:5/, lehull róla a lepel.

Az elmondottakból következik, hogy az utolsó ítélet már elkezdődött; már Isten tárgyaló termében vagyunk, s folyik a tanúhallgatás, azaz tetteink mérlegre vetése, mert tetteink alapján ítéltetünk meg, s így tetteink a vádló vagy védő tanúk. Tetteink előbb-utóbb elárulják belső titkos gondolatainkat, az "emberek titkait", a "sötétség titkait", "szívek szándékait". /Róm. 2:16, I. Kor. 4:5./ Tehát a tettek szerint vétetnek figyelembe, hogy milyen indító rugó állott mögöttük; de a tettek bizonyítják az indító rugókat, a szív szándékait /Mt. 16:27, Róm. 2:6-11, I. Pét. 1:17, Jel. 2:23, Mt. 7:20, I. Kor. 7:19/. Amit Isten a tettekből ki akar olvasni, az a hit, az ni teremtés, a kegyelem, hogy a lélek hogyan foglalt állást az isteni ajándékokkal szemben /Gal. 5:6, Ef. 2:8-10/; mert ebből az állásfoglalásból nem az ember érdene lesz nyilvánvalóvá, hanem az ember teljes tehetetlensége; egyúttal azonban törekvésének iránya is, hogy alkalmazkodni akare-e Isten akaratához, vagy ez az isteni akarat közönyös a számára. Ez a belső vágy vagy közöny a szív titka vagy a sötétség titka, melyet a tettek előbb-utóbb elárulnak, lelepleznek, úgyhogy az ítélet napján nemcsak Isten jelenik meg a fehér trónuson, nemcsak az isteni ítélet lepleződik le, hanem mi is láthatókká válunk, s ami addig belső titok volt, az kívül lesz reánk írva!

Az utolsó ítéletre való készülésnél tehát nem külső tetteinket kell igazítgatnunk, hanem saját bensőnkkel tisztába jutnunk, azaz indító rugóinkat Isten előtt feltárnunk. Ezeket azonban Isten jobban ismeri, mint mi; a belső tisztázódás tehát abban áll, hogy Isten előtt, Isten világosságában megismerjük magunkat. Ezért kell imádkozás közben sokszor csendben várnunk Isten szavát, Isten ítéletét, és nem saját beszédünket erőltetnünk Istenre. Isten a csendben szól, s a csendhez nekünk el elnézünk. Még ezt az elnézést is Isten viszi bennünk véghez kérésünkre, ha kívánjuk, kérjük. De a belső tisztázódáshoz okvetlenül hozzátartozik, s egyszer nagyon látba esik, hogy mások gonoszságával, s a világ gonoszságával szemben milyen állást foglaltunk el; aki elnézi, hogy körülötte igazságtalanokodnak; aki az elnyomottak, meggyötörtnek segítségére nem siet; aki hallgatással részt vesz az igazság meghamisításában, és kellő időben testvére mellett az emberek előtt tanúságot nem tesz, az ezt Jézussal tette.